

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puskarski

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Olga Tyburc - Żelazek

w sprawie **K. B.**

skazanego z art. 258 § 1 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 26 lipca 2023 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt XVI K 15/23,

**uchyla zaskarżony wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięć o
karze grzywny (pkt 2, 3 i 4) i sprawę w tym zakresie przekazuje
Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

K. B. został skazany wyrokiem Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 20 kwietnia 2023 r., sygn. akt XVI K 15/23:

- na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności za czyn z art. 258 § 1 k.k. w brzmieniu sprzed dnia 1 lipca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., popełniony w okresie od grudnia 2011 r. do końca lutego 2012 r.;

- na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i 25 stawek dziennych grzywny po 120 zł każda za czyn z art. 18 § 3 k.k. w brzmieniu sprzed dnia 1 lipca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. i art. 54 § 1 k.k.s. i art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 1 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. w zw. z art. 37 § 1 pkt 1 i 5 k.k.s., popełniony w okresie od grudnia 2011 r. do końca lutego 2012 r.;

- na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności i 35 stawek dziennych grzywny po 120 zł każda za czyn z art. 273 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. art. 12 k.k. w brzmieniu sprzed dnia 1 lipca 2015 r. w zw. z art. 4 § 1 k.k., popełniony w okresie od grudnia 2011 r. do końca lutego 2012 r.;

Na mocy art. 39 § 1 k.k.s. w miejsce kar orzeczonych za zbiegające się przestępstwa Sąd wymierzył oskarżonemu karę łączną roku pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wysokości 170 stawek dziennych przy przyjęciu, że jedna stawka wynosi 120 zł.

Na mocy art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 20 § 2 k.k.s. i art. 41a § 1 i 2 k.k.s. warunkowo zawiesił wykonanie orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności na okres 3 lat próby, oddając oskarżonego w tym czasie pod dozór kuratora.

Powyższy wyrok, wydany w trybie art. 387 § 2 k.p.k., uprawomocnił się z dniem 28 kwietnia 2023 r., bez postępowania odwoławczego.

W dniu 29 maja 2023 r. Prokurator Generalny wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. kasację od powyższego wyroku. Zaskarżył go w części dotyczącej orzeczenia o karze na niekorzyść oskarżonego, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 387 § 1, 2 i 3 k.p.k., poprzez niezasadne uwzględnienie wadliwego wniosku oskarżonego K. B. o skazanie go bez przeprowadzenia postępowania dowodowego i wydanie wyroku skazującego, mimo iż wnioski w zakresie propozycji kary łącznej 170 stawek dziennych grzywny, przy przyjęciu wysokości jednej stawki na kwotę 120 zł, orzeczonej w miejsce jednostkowych kar grzywien w wymiarze 25 oraz 35 stawek dziennych, każdorazowo ustalonych na kwotę 120 złotych, został sformułowany z naruszeniem art. 39 § 1 k.k.s., co skutkowało wydaniem zaskarżonego wyroku z rażącą i mającą istotny wpływ na jego treść obrazą przywołanego przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 39 § 1 k.k.s., w

związku z wymierzeniem oskarżonemu kary łącznej grzywny powyżej sumy kar podlegających łączeniu.

Podnosząc powyższe, wniósł o uchylenie tego wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Katowicach do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna, w związku z czym podlega rozpoznaniu i uwzględnieniu na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Sąd Okręgowy w Katowicach uchybił treści art. 387 k.p.k., gdyż nie dokonał prawidłowej kontroli wniosku oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze, co skutkowało opisanym w zarzucie kasacji błędem prawa materialnego, polegającym na wymierzeniu oskarżonemu kary łącznej grzywny w wysokości przekraczającej sumę kar podlegających łączeniu. Przed uwzględnieniem wniosku oskarżonego, złożonego w trybie art. 387 k.p.k., Sąd powinien był skontrolować jego poprawność pod względem procesowym, ale też z punktu widzenia prawa materialnego, a więc w szczególności czy kara, jej rodzaj i wymiar są zgodne z przepisami prawa materialnego. W razie powstania jakichkolwiek wątpliwości w tym zakresie, zobowiązany był do ich wyjaśnienia i wskazania potrzeby zmiany takiego wniosku (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2023 r., II KK 595/22).

Procedując w niniejszej sprawie, Sąd Okręgowy w Katowicach wprowadził uzależnił uwzględnienie wniosku oskarżonego od dokonania w nim określonych zmian, zmiany te jednak nie usunęły błędu zawartego w propozycji oskarżonego i nie ustrzegły Sądu przed wydaniem wadliwego rozstrzygnięcia. Sąd I instancji nie tylko uwarunkował bowiem uwzględnienie propozycji oskarżonego, złożonej w zakresie wymiaru kar grzywnien, od modyfikacji wskazanej przez prokuratora w odniesieniu do minimalnej wysokości stawki dziennej, która nie miała umocowania w obowiązującym stanie prawnym, ale, dodatkowo, wskazując na możliwy do zaakceptowania wymiar kary łącznej grzywny, wyznaczył go powyżej górnej granicy, określonej przez ustawodawcę jako suma kar jednostkowych podlegających łączeniu.

W pierwotnie zredagowanym wniosku o dobrowolne poddanie się karze oskarżony zawnioskował o wymierzenie mu dwóch jednostkowych kar grzywnien po 100 stawek dziennych, przy przyjęciu wysokości jednej stawki każdorazowo na 30 zł,

a następnie wymierzenie w ich miejsce kary łącznej grzywny w wysokości 170 stawek dziennych po 30 zł każda. Propozycja ta uchybiała treści art. 23 § 3 k.k.s., który winien mieć zastosowanie w odniesieniu do zarzuconego oskarżonemu występku zakwalifikowanego z art. 56 § 1 k.k.s. i art. 54 § 1 k.k.s., a który stanowi w zdaniu drugim, iż „stawka dzienna nie może być niższa od jednej trzydziestej części minimalnego wynagrodzenia ani też przekraczać jej czterystukrotności”. Przy czym, inaczej niż przyjął prokurator, a za nim Sąd, punktem wyjścia dla określenia stawki dziennej grzywny, orzekanej za przestępstwo skarbowe, jest wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę, obowiązującego w czasie popełnienia przypisanego sprawcy czynu (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 maja 2020 r., V KK 581/19). Ustalając wysokość stawki dziennej grzywny w niniejszej sprawie, należało zatem uwzględnić kwotę minimalnego wynagrodzenia obowiązującego w 2012 r., tj. w roku, w którym doszło do realizacji ostatnich zachowań, wchodzących w skład zarzuconego oskarżonemu czynu ciągłego - która, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2012 r., została przyjęta w wysokości 1500 zł. Tym samym, stosownie do regulacji przywołanego powyżej art. 23 § 3 k.k.s., wysokość stawki dziennej możliwej do orzeczenia w analizowanym postępowaniu nie mogła być niższa niż 50 zł, stanowiące jedną trzydziestą minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2012 r.

Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że właściwą kwotę odniesienia przy określaniu minimalnej wysokości stawki dziennej grzywny, wyznacza minimalne wynagrodzenie za pracę, obowiązujące w chwili orzekania, a wynoszące w styczniu 2023 r. 3490 zł. Stawka dzienna grzywny wymierzona w oparciu o Kodeks karny skarbowy na tej podstawie nie mogła być zatem, zgodnie z treścią art. 23 § 3 k.k.s., niższa niż 116,33 złotych. Konsekwencją powyższego była modyfikacja wniosku oskarżonego, prowadząca do przyjęcia wysokości jednej stawki grzywny w kwocie 120 zł.

Z analizy akt sprawy wynika, że owa zmiana wysokości stawki dziennej poprzez jej drastyczne podwyższenie z 30 do 120 zł niejako pociągnęła za sobą w konsekwencji obniżenie liczby stawek dziennych, orzeczonych wobec K. B. jako jednostkowych kar grzywien, tak aby sankcja karna ostatecznie oscylowała w granicach pierwotnie wnioskowanych przez oskarżonego zobowiązań finansowych.

Takie uzależnienie liczby stawek dziennych od wcześniej przyjętej globalnej kwoty grzywny jest jednak niezgodne z treścią art. 33 § 1 k.k., wedle którego liczba stawek grzywny ma wyrażać surowość sankcji, w reakcji na konkretny czyn, mieszcząc się w przedziale od 10 do 540 stawek, a nie wynikać z jakichkolwiek innych założeń.

Kolejnym błędem Sądu było pozostawienie pierwotnie zaproponowanej we wniosku oskarżonego liczby 170 stawek dziennych łącznej kary grzywny, pomimo korekty ilości stawek dziennych poprzez jej zmniejszenie, w odniesieniu do jednostkowych grzywien (w związku z podwyższeniem wysokości jednej stawki). Doprowadziło to do oczywistego naruszenia dyspozycji art. 39 § 1 k.k.s., mającego w analizowanej sprawie zastosowanie na mocy art. 39 § 2 k.k.s. Zgodnie z tym przepisem, sąd wymierza karę łączną grzywny w granicach od najwyższej z kar wymierzonych za poszczególne przestępstwa do ich sumy, nie przekraczając jednak liczby 1080 stawek dziennych. Ponieważ skazanemu wymierzono grzywny w liczbie 25 i 35 stawek po 120 zł każda, łączną karę grzywny za przypisane mu przestępstwa Sąd mógł orzec w granicach od 35 do 60 stawek dziennych. Wymierzając karę łączną grzywny w liczbie 170 stawek dziennych, Sąd w sposób rażący przekroczył ten ustawowy limit.

Słusznie także zauważył Autor kasacji, że w zaskarżonym orzeczeniu zabrakło przywołania dyspozycji art. 33 § 2 k.k. w podstawie prawnej orzeczenia kary grzywny obok kary pozbawienia wolności za czyn z art. 273 k.k. i art. 271 § 1 i 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. Sąd wymierzył K. B. karę 7 miesięcy pozbawienia wolności i 35 stawek dziennych grzywny, działając na podstawie art. 271 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. i art. 65 § 1 k.k., mimo że przepis art. 271 § 3 k.k., będący podstawą jej wymiaru, nie przewiduje nałożenia na oskarżonego kary grzywny. W przedmiotowej sprawie można ją było orzec obok kary pozbawienia wolności tylko na podstawie innego przepisu, tj. art. 33 § 2 k.k., w związku z działaniem sprawcy w celu osiągnięcia korzyści majątkowej. Pominięcie art. 33 § 2 k.k. w podstawie skazania za czyn orzeczony w pkt 3 stanowiło uchybienie dyspozycji art. 413 § 1 pkt 6 k.p.k.

Mając na uwadze wielość i rangę nieprawidłowości w postępowaniu przed Sądem Okręgowym oraz ich niewątpliwy wpływ na treść zaskarżonego wyroku, wyrok ten, w części dotyczącej orzeczenia o karze grzywny, to jest rozstrzygnięcie

zawartych w punktach 2, 3 i 4 wyroku należało uchylić i sprawę w tym zakresie przekazać Sądowi meriti do ponownego rozpoznania. Rozpoznając sprawę po raz kolejny Sąd ten uwzględni wyżej poczynione uwagi, dostosowując wysokość orzeczonej względem oskarżonego kary grzywny do ram ustawowych oraz treść pierwotnego wniosku oskarżonego w zakresie liczby stawek dziennych grzywny.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[as]

[A.K-G]